

Administracinė teisė

Mokomoji medžiaga

Administracinės teisės ištakos

Ar žinote, kokioje valstybėje ir kada buvo įsteigtas pirmasis pasaulyje administracinis teismas?

Prancūzijoje 1799 m. Šis teismas vadinasi Valstybės Taryba. Būtent Prancūzija yra laikoma administracinės teisės tėvyne.

Lietuvoje pirmieji administraciniai teismai buvo įsteigti lygiai po 200 metų, t. y. 1999 m.

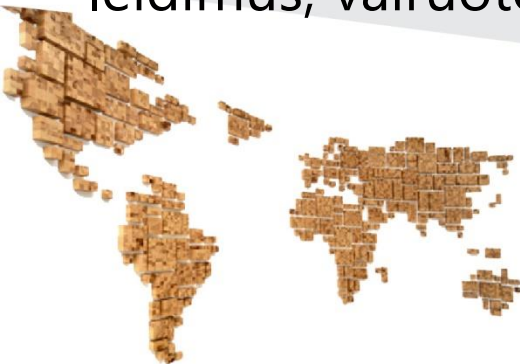

Administracinės teisės samprata

Administracinė teisė – tai teisės šaka, kurios normos reguliuoja valdymo santykius valstybėje.

Kitaip tariant, tai teisės šaka nukreipta į valstybės valdymą: formuojant valdymą įgyvendinančias institucijas, nustatant jų kompetenciją, reguliuojant jų santykius su kiekvienu iš mūsų.

Viešojo administravimo subjektai, tai institucijos ir pareigūnai, kurie įgyvendina įstatymus, priimdami juos įgyvendinančius sprendimus, pvz. leisdami savo poįstatyminius aktus (taisykles, tvarkas ir pan.) teikdami administracines paslaugas (pavyzdžiui, išduodami licencijas, leidimus, vairuotojo pažymėjimus ir kt.).

Kokie būna viešojo administravimo subjektai?

- Tai – valstybinio administravimo subjektai:

Vyriausybė, ministerijos, įstaigos prie ministerijų, Vyriausybės įstaigos bei teritoriniai jų padaliniai. Pavyzdžiui, Policijos departamentas yra įstaiga prie ministerijos, o jos teritoriniai padaliniai yra komisariatai, nuovados.

- Tai – savivaldybių administravimo subjektai:

Savivaldybių tarybos, merai, administracijos, savivaldybių įmonės, kai kurios viešosios įstaigos.

Kokia yra viešojo administravimo subjektų veikla?

Viešojo administravimo subjektai:

- Leidžia įstatymus įgyvendinančius administracinius aktus;
- Prižiūri, kaip mes laikomės ir vykdomė įstatymus bei administracinius aktus;
- Teikia administracines paslaugas – išduoda įvairius pažymėjimus, sertifikatus, licencijas, leidimus;
- Organizuoja viešųjų paslaugų teikimą, pavyzdžiui, viešojo transporto, sveikatos apsaugos, švietimo, finansų paslaugas.

Ar visada viešojo administravimo subjektai tinkamai atlieka savo pareigas?

Deja ne. Reikia pripažinti, kad ne visi viešojo administravimo subjektai laikosi [Konstitucijoje](#) įtvirtinto principo „Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“.

Tačiau visuomet mes turime teisę skųsti jų veiksmus kreipdamiesi:

- į kontrolierius, pvz. [Seimo kontrolierių tarnybą](#);
- į [administracinius teismus](#).

Kokia Lietuvoje yra administracinių teismų sistema?

Priminsime, jog Lietuvoje veikia [Konstitucinis Teismas](#), bendrosios kompetencijos teismai bei administraciniai teismai. Būtent administraciniai teismai yra įkurti tam, kad būtų sprendžiami ginčai, kylantys valstybės valdymo procese. Jie yra dviejų pakopų:

- Apygardų administraciniai teismai (Vilniaus apygardos administracinis teismas ir Regionų apygardos administracinis teismas), kurie nagrinėja bylas kaip pirmosios instancijos teismai (į juos turime pirmiausiai kreiptis);
- Vyriausiasis administracinis teismas (apeliacinė instancija, kuriai galime skųsti mums nepalankų Apygardos administracinio teismo sprendimą).

Administraciniai teismai nagrinėja, ar viešojo administravimo subjektai, priimdami sprendimus, nepažeidė principų, žmogaus teisių ir laisvių, įstatymų.

Administracinė teisinė atsakomybė (1)

Egzistuoja daug teisinės atsakomybės rūšių. Pavyzdžiui, konstitucinė, baudžiamoji, civilinė, tarnybinė. Taip pat egzistuoja ir administracinė teisinė atsakomybė.

Ši teisinė atsakomybė taikoma tuomet, kai asmuo padaro nusižengimą. Pavyzdžiui, žvejojo draudžiamu būdu, vairuodamas viršijo greitį, neleistinoje vietoje vartojo alkoholinius gėrimus, vairavo neturėdamas teisių, triukšmavo, šiukšlino aplinką ir t.t.

Administracinė teisinė atsakomybė (2)

Kaip sužinoti, kokie veiksmai ar neveikimas užtraukia administracinę atsakomybę?

Visiems visuomenės nariams yra aktualus [Administracinių nusižengimų kodeksas](#) (įsigaliojo nuo 2017-01-01).

Jame yra įtvirtintos normos, kurios skelbia, jog viena ar kita veika (veikimas arba neveikimas) yra priešingas teisės normoms. Už tokias veikas Administracinių nusižengimų kodeksas numato administracines nuobaudas ir poveikio priemones.

Ar žinote, kad... (1)

Administracinė teisinė atsakomybė yra taikoma jau nuo 16 metų. T.y. daugeliui Jūsų! Taigi, už nusižengimus padarytus būnant 16 m. ar vyresniu, turėsite atsakyti bendra tvarka!

Vis dėlto, prasižengusiam asmeniui nuo 16 iki 18 metų yra taikomos specialiosios administracinės atsakomybės nuostatos. Susipažink su jomis ([Administracinių nusižengimų kodekso](#) VII skyriuje)!

Ar žinote, kad... (2)

tas, kas vairavo kelių transporto priemonę arba mokė praktinio vairavimo būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kai jo kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, baudžiamas bausme arba areštu, arba laisvės atėmimu iki vienerių metų?

tai yra jam taikoma nebe administracinė teisinė atsakomybė, bet baudžiamoji teisinė atsakomybė, kurios sankcijos yra daug griežtesnės ir pasekmės sunkesnės. Taigi už tam tikro pavojingumo veikas ar neveikimą administracinė atsakomybė yra keičiama baudžiamąja!

Šaltiniai pasirengimui

Pagrindiniai šaltiniai:

- [LR administracinių nusižengimų kodekso](#) III, VII, XXVII-XXVIII, XXXII, XXXV skyriai;
- [Kelių eismo taisyklės](#).

Papildomi šaltiniai:

- [Viešojo administravimo įstatymo](#) 4 – 18 straipsniai;
- [Administracinių bylų teisenos įstatymo](#) 18-20 straipsniai.

